

Kiezen voor stilte en simpelheid ó een vooronderstelling voor goede beslissingen

Een radioamateur zit 's avonds laat aan zijn ontvangapparatuur gekluisterd. Met zijn oor tegen de luidspreker draait hij langzaam aan de knop van de zenderinstelling. In uiterste concentratie en minutieuze precisie luistert hij de drukbezette korte-golf band af. Een mengelmoes van stemmen, flarden muziek en vreemde ethergeluiden dringt zich aan hem op. Maar in grote gevoeligheid van gehoor en beheersing van vingers vist hij uit die draaikolk van klanken de zender die hij zoekt. Wie de stem van God wil verstaan in het overstelpende aanbod van stemmen die zich aandienen, moet zijn gehoor en vingers willen oefenen in kiezen.

Stilte en simpelheid

Wie Gods stem wil verstaan moet willen beginnen andere zenders op zijn radio weg te draaien. Dat houdt een keuze in. Voor wie verslaafd is aan het geluid van vele meningen, discussies, reclameleuzen en emotionele getuigenissen, kan dat een pijnlijke keuze inhouden. Stilte kan pijn doen in je oren! Wanneer Jezus het vreselijk druk had - wanneer er veel op Hem afkwam - trok Hij zich terug in de eenzaamheid om te bidden (Mat. 14:23, Joh. 6:15). In de stilte van de woestijn riep God Mozes tot leider van Israël (Ex. 3). In de eenzaamheid van de berg Horeb, in het stille suizen van de wind, openbaarde God zich aan Elia (1 Kon. 19:9 e.v.). De ontmoeting met God vraagt stilte, concentratie en simpelheid.

In stilte, concentratie, eenzaamheid en simpelheid van leven doet God mensen het eigenlijke van het oneigenlijke onderscheiden. In de eenzaamheid en simpelheid van het herdersbestaan in de woestijn ontving Mozes Gods opdracht om de Israëlieten uit Egypte te bevrijden. Een modern, goed geïnformeerd en genuanceerd denkend mens zal wellicht opmerken dat die verlossing aan heel wat aspecten van de Egyptisch-Israëlitische problematiek geen recht deed. Wanneer Mozes zich breed had laten informeren over de maatschappelijke, politieke, economische en godsdienstige situatie in Egypte, was hij misschien uit de woestijn als politicus naar Egypte terug gegaan. Of als maatschappelijk werker. Of misschien als zendeling.

Alleen God is alwetend en alomtegenwoordig

Mensen kunnen het leven slechts aan in een zekere versimpeling en concentratie op één of enkele zaken. Alleen God is alwetend en alomtegenwoordig en kan het leven in al zijn ingewikkeldheid en breedheid overzien. Je zou kunnen stellen, dat de moderne massacommunicatie en vloedgolf van informatie ons een beetje op de alomtegenwoordige en alomtegenwoordige God doen lijken, maar ons tegelijkertijd als mens verlammen. We kunnen nu eenmaal slecht op één plekje van de aarde leven met een beperkte verantwoordelijkheid. De televisie confronteert ons met bijna alle ongerechtigheid en ellende over de gehele wereld, in al hun politieke en maatschappelijke verbanden. Maar hoe vaak zal deze overinformatie mensen verlammen om echte keuzes te maken, en zich financieel, geestelijk en praktisch in te zetten voor medemensen in noodsituaties? Ook in de christelijke gemeente zie je mensen verlamd raken door een veelheid van zaken en informatie. Hoeveel raden van gemeenten komen om in de veelheid van zaken die de aandacht vragen? In hoeveel commissies uit onze uniegemeenschap zeulen de leden dikke mappen met ingekomen stukken van de ene vergadering naar de andere? Geestelijk leiderschap functioneert in een keuze voor stilte, concentratie en versimpeling van het leven tot op het eigenlijke.

We kunnen het leven alleen in een zekere versimpeling ten volle beleven. In tijden van oorlog en armoede hebben mensen minder psychische en psychosomatische klachten. Het leven is in zulke situaties versimpeld tot elementaire zaken als overleven, eten en drinken, en een dak boven je hoofd. Niet dat ik zulke situaties idealiseer en er voor pleit. Maar ze blijken in zekere zin best gezonde kanten te hebben! Als de nood aan de man komt blijken mensen uit alle lagen van de maatschappij, met geheel verschillende levensinstelling, plotseling de handen in één te kunnen slaan. De reductie van het maatschappelijk leven tot op een simpel saamhorigheidsgevoel blijkt sanerend te werken. In de keuze voor de concentratie op één zaak worden mensen met elkaar weer mensen.

Durven kiezen

In de geschiedenis van de christelijke gemeente hebben grote en inspirerende christenen vaak durven kiezen, voor stilte, concentratie en simpelheid. Vaak zijn zij grote voorbeelden geworden juist dóór die keuze voor stilte, concentratie en simpelheid. Dergelijke keuzes vragen moed. Want zij zijn vanuit de veelheid van mogelijkheden altijd aanvechtbaar. Was de rijke Franciscus van Assisi geen dwaas toen hij er voor koos een in armoede rondtrekkende prediker te worden? Had Albert Schweitzer met zijn wetenschappelijke en muzikale gaven in het ontwikkelde West-Europa niet méér kunnen betekenen dan in een bouwvallige zendingskliniek in Afrika? Verspillen de

ordezusters van moeder Theresa niet kostbare tijd en energie door zich in Indiase sloppenwijken over op straat stervende mensen te ontfermen? Is dat wel effectieve hulpverlening?

Echte geestelijke keuzes vooronderstellen een voorafgaande keuze voor stilte, concentratie en versimpeling. Een keuze voor het afstemmen van je hart op God, in het chaotiserende aanbod van informatie, meningen en indrukken.

Olof de Vries